

ЖИТИ

НЕ МОЖНА

ПОМЕРТИ

Александр Осарко

ЖИТИ

НЕ МОЖНА

ПОМЕРТИ

Львів
Видавництво Старого Лева
2022

УДК 821.161.2-3
О-72

Олександр Осадко

О-72 Жити не можна померти [Текст] : коротка проза / Олександр Осадко. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2022. — 96 с.

ISBN 978-966-448-069-4

«Жити не можна померти» — збірка оповідань і новел Олександра Осадка (позивний «Танго»), який загинув на Донеччині улітку 2022-го, виконуючи бойове завдання й урятувавши побратима.

Економіст за освітою та будівельник за фахом, він ніколи не вважав себе людиною творчою і не надто серйозно ставився до своїх письменницьких спроб. Та ті кілька історій, які устиг створити, свідчать про його неабиякий хист, про витончене почуття гумору, про вміння помічати й майстерно змальовувати деталі, а також обирати персонажами харизматичних сільських мешканців, зображених вправним та влучним словом. А ще автор мав незбагненний дар зазирати в майбутнє, яке постає таким буденним і пророчим з реплік його героїв.

Хай у нашій пам'яті Олександр Осадко із 105 бригади батальйону А7170 залишиться живим у своєму живому слові.

УДК 821.161.2-3

© Олександр Осадко, текст, 2009
© Оксана Йориш, дизайн
обкладинки, 2022
© Ганна Осадко, післямова, 2022
© Видавництво Старого Лева, 2022

ISBN 978-966-448-069-4

Усі права застережено

Жертвопринесення

Кап... кап... кап...

Нірвана...

Якесь дивне відчуття спокою і разом з тим — збагачення. Душевного? Матеріального? Не важливо! Бо ж головне — то цінність, неповторність кожної миті в її сакральному наповненні.

Кап... кап... кап...

Блаженство...

Хтось любить безкінечно дивитися, як горить вогонь, хтось — як тече вода, комусь подобається годинами спостерігати, як працюють люди... Степан міг безвідривно, цілодобово спозирати, як виходить готовий продукт власного виробництва.

Кап... кап... кап...

Горять собі дрова. Бідончик наповнений бражкою. Трубка закручена спіралькою і занурена у варку з холодною водою. Ватка, бутлик... Що ще треба

людині для щастя? Все єство чоловіка було зосереджене на кінці трубки з ваткою, розтягнутою, як слимак, що звисала над скляним, на третину наповненим бутликом. Свіжосконденсовані крапельки падали у самісінький центр посудини, утворюючи дрібненькі кола, що миттєво розбігались до скляних стінок.

Кап... кап... кап...

Завтра — Зелені свята. За вікном — моква. Жінка з дітьми поїхала до сестри. Худоба нагодована. Хата замаєна. Неповторні миті!

Кап... кап... кап...

У двері постукали. Степан ані ворухнувся.

Постукали наполегливіше. Нуль емоцій.

Почали вже грюкати. Степан дригнув, проте погляду від бутлика не відвів. Товкли. Хата ходором ходила.

— Шваґре, відчиняйте, шляк би вас трафив! Я знаю, жи ви там!

Степан знехотя підвівся. Згадав шваґра Василя незлим тихим словом і пошкандибав до входних дверей.

На порозі стояв дебелий чолов'яга в чорному цератовому дощовику з капюшоном і з торбою за спиною. То була та жертва, яка потрапила колись до сімейних уз Степанової сестри.

— Що, шваґре, у підпілля пішли? Чи хропака даєте? — Василь завалився на веранду у брудних кирзаках, витираючи долонею-граблею мокре обличчя. — Чи,

може, ви не самі? Жінки нема, то ви вже тут заінтимилися з кимось?

— Лиха година! Та що ви плетете, шваґре, які інтими? Ви як нюхом чуєте, коли припхатися.

— Чи, може, ви мені не раді, шваґре? — Василь театральню вхопився за клямку, пориваючись вийти.

— Та заходьте вже... — Степан в серцях махнув рукою.

— От за шо я поважаю вас, шваґре, так то за вашу безграничну, задушевну гостинність! — радісно промовив Василь, спихаючи з ніг кирзакі і розкидаючи навколо себе кавалки болота.

Залишивши капати цератового плаща на вішаку, вони пішли на кухню.

— Йо..! — тільки й вимовив Василь, углядівши виробничий процес. — Та то ви серйозною справою, шваґре, зайняті.

— Ну так... — Степан поважно надув щоки. — Працюємо, так би мовити...

— Ну ви і Штірліц! — Василь, щиро усміхаючись, помахав на шваґра вказівним пальцем і всівся на підсунутий Степаном таборик. — Я би на вашому місці мене не впустив. А ви — ви, шваґре, людина широкої душі! Бо є люди, а є людиська, а ви — у-у-у-у-у-у!!! — Василь потряс перед Степаном своїм кулачком. — А ви гігант душі, так би мовити! Я дуже гордий, шо в мене такий шваґро! — на радощах він

гепнув Степана, утричі дрібнішого за себе, по спині. Той ледь не злетів з таборика, та втримався.

Тоді вони притихли і стали обидва дивитися на трубку, на ватку і на бутлик. Лише й чути було, як мухи бзинять, і те солодке — кап... кап... кап...

— Дегустували? — примруживши праве око, пошепки запитав Василь.

— Ше не... — так само прошепотів Степан. — Ви ж знаєте, шваґре, що я до дванадцятої не вживаю ані краплі.

— Але ж у вас і витримка, шваґре... — шепотів далі Василь. — Залізний терпець маєте!

— Ну так...

Кап... кап... кап...

— А шо, Василю, булисте в лісі?

— Та полазивім трохи, змок, як пес, змерз... То, може, ми того... — Василь з надією кивнув на бутлика.

— Рано, — з тугою видушив Степан, скося глипнувши на годинник, що показував пів на дванадцяту. Проте за хвилю скочив з таборика: — Є ідея, шваґре! Сьогодні почну на пів години раніше, а завтра вже буду мусів потерпіти до пів першої.

— Голова! Та ви, шваґре, просто генератор ідей! — Василь потер долоні, встаючи з таборика.

— То витягуйте, шо там маєте в тій торбі. Не скупітьсі, не скупітьсі, шваґре.

— Та що там... Ніц нема в тім лісі. Во піднявім-с чотири грибики і з десять голубінок.

— А ви кажете! Давайте зараз хутко піджаримо, кращої закуски бути не може! — Степан радісно поліз діставати рондель з духовки.

— А що я моїй скажу? — знітився Василь.

— Так і скажете: ніц нема в тім лісі. Чупакабра всьо зжерла.

Василь поглянув на торбину з грибами, потім — на бутлика... Степан з ронделем у правій руці — на нього... Мовчання...

Кап... кап... кап...

— Ну то давайте!

— Ну давайте!

Василь взявся чистити гриби, а Степан — нарізати хрумкі квашені огірочки, добути з пивниці.

— А ви дарма, шваґре, не вірите в неї, в тоту Чупакабру. Я навіть нині коло третьої дебри бачив її сліди. Такі як коров'ячі, але на двох ногах ходило, а не на чотирьох. А ше вона кров із кролів по людях ссе, а потім складає, зараза, рядами. А пси її бояться, ані піскнуть...

— Шваґре... — враз перебив його Степан, що, попри Василеву балачку, задумливо дивився у вікно на мокру від дощу дорогу, пропускаючи пустопорожні теревені повз вуха. — А я останнім часом не змінивсі?

Василь втупився у Степана, розтуливши рота, але так і не вимовивши ані слова, стулив його знову й лише за деякий час повільно, добираючи слова, повів:

— Ну... Шваґре... Бачите, ви кожного тижня регулярно міняєтесь. В будні ви одні, а в неділю, коли після церкви звертаєте до склепу, то міняєтесь на очах. А вже пополудне, як Маринка приходить за вами, то стаєте ще іншим...

— Та нє, Василю, я не про те.

— А про що ж?

— Ви не помічали, що все навколо нас стає якесь неяскраве, ніби прозоре стає, ніби світ кольори втрачає. Люди єден одного перестають бачити... Бувім зимою в місті, зайшов провідати Ґенка Комарчука, ви 'го не знаєте, я з ним служив разом. Він відчинив, зміряв мене поглядом з голови до ніг, потім, прикривши двері, пропав на якийсь час, а коли повернувся, тицьнув мені в руки якісь потерті штани і літру закручених вогірків — та й захлопнув двері. Я постояв, постояв, поклав здобуте під поріг та й пішов...

Мовчанку перервав Василь, з тугою видавши:

— Ну... Так старіємо, шваґре...

— А подивіться на владу, — не звертаючи уваги на Василеві слова, вів далі Степан. — По телевізору і радиву кажуть, що мільйони виділяють на село, а ви хоть копійку отримали? Молока не хочут брати, поля пустують... Та раніше кожен клаптик